

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 365/16</i>
------------------	-----------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	<i>SSA Mirosław Szwagierczak</i>
	Sędziowie:	<i>SSA Urszula Kocyłowska</i> <i>SSO del. Bożena Błachowicz</i> <i>(spr.)</i>
	Protokolant	st.sekr.sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu *19 października 2016 r.*

na rozprawie

sprawy z wniosku *T. R.*

przeciwko *Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.*

o rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku *Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu*

z dnia *1 marca 2016 r.* sygn. akt *III U 602/15*

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 365/16

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 19 października 2016 r.

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2015 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy T. R. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy uzasadniając, że Komisja Lekarska ZUS orzekła, iż nie jest on niezdolny do pracy.

T. R. złożył odwołanie od tej decyzji domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 1 marca 2016r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. R. prawo do dalszego pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 28 lutego 2018 r.

W uzasadnieniu Sąd na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS, w tym w dokumentacji lekarskiej z dotychczasowego leczenia T. R. oraz na podstawie dowodów z opinii biegłych lekarzy sądowych ustalił, że wnioskodawca po dniu 28 lutym 2015 r. jest nadal częściowo niezdolny do pracy w rozumieniu art.12 ust. 1 i ust.3 oraz art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do 28 lutego 2018 r.

Sąd ustalił, że wnioskodawca posiada wykształcenie wyższe, techniczne, jest inżynierem obróbki skrawaniem. Przez cały okres aktywności zawodowej wykonywał pracę zgodną z kwalifikacjami teoretycznymi. Od 21 sierpnia 1974 r. był zatrudniony w Hucie (...), gdzie pracował kolejno jako : referent techniczny, starszy referent techniczny, samodzielny planista, samodzielny technolog, specjalista technolog i samodzielny technolog. Z kolei w okresie od dnia 1 stycznia 1996 r., do początku 2011 r. T. R. był zatrudniony w spółce (...) w charakterze samodzielnego technologa. Od roku 1993 wykonywał pracę technologa wydziałowego, był przydzielony do obsługi technologicznej (...). Wnioskodawca pobierał zasiłek chorobowy i po jego wyczerpaniu organ rentowy przyznał mu prawo do renty. Początkowo w okresie od dnia 4 stycznia 2011 r. była to renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, następnie renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy, którą wnioskodawca pobierał do końca miesiąca lutego 2015 r. W orzeczeniu z dnia 9 marca 2015 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy. Analogiczna była również treść orzeczenia komisji lekarskiej ZUS wydanego w dniu 15 kwietnia 2015 r.

W postępowaniu sądowym powołano biegłych : lekarza specjalistę neurologa i lekarza specjalistę medycyny pracy, którzy rozpoznali u wnioskodawcy przewlekły zespół bólowy kręgosłupa z objawami korzeniowymi na podłożu zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, stan po usunięciu guza prawej nerki oraz przerost gruczołu krokowego. W wydanych opiniach biegli uznali, że wnioskodawca T. R. jest w dalszym ciągu osobą niezdolną częściowo do pracy na okres od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 28 lutego 2018 r.

W tym stanie faktycznym odwołanie w ocenie Sądu Okręgowego zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji powołując się na art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że w przedmiotowej sprawie nie zaistniały przesłanki negatywne określone w wymienionym przepisie. Przeprowadzone postępowanie dowodowe w ocenie Sądu wykazało, że wnioskodawca po dniu 28 lutego 2015 r. jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy. Z opinii biegłych sądowych neurologa i lekarza specjalisty medycyny pracy wynika jednoznacznie, że w stanie zdrowia wnioskodawcy T. R. nie nastąpiła poprawa skutkująca odzyskaniem zdolności do pracy. Wydane opinie były poprzedzone badaniem wnioskodawcy przez biegłych lekarzy sądowych. W treści opinii biegli uwzględnili dokumentację lekarską z dotychczasowego leczenia wnioskodawcy, w tym wyniki specjalistycznych badań. W uzasadnieniu opinii biegli wskazali przesłanki, które doprowadziły ich do przedstawionych wniosków. Biegły neurolog wskazał między innymi, że utrzymuje się u wnioskodawcy zespół bólowy z nasileniami po wysiłku, przebywaniu w stałej pozycji, utrzymuje się ograniczenie ruchomości kręgosłupa ze wzmożeniem napięcia mięśni przykręgosłupowych, z objawami korzeniowymi i ubytkowymi. W ocenie biegłego wnioskodawca nie jest zdolny do pracy wymagającej przebywania w wymuszonej pozycji, na przykład dłuższego siedzenia. Nie jest też zdolny do wykonywania wysiłku fizycznego, to jest do pochylania się, do dźwigania. Konieczne jest dalsze systematyczne leczenie i oszczędzający tryb życia. Konkluzja opinii

biegłego neurologa w pełni koreluje z opinią biegłego lekarza specjalisty medycyny pracy. W ocenie Sądu od strony merytorycznej brak jest przesłanek do skutecznego zakwestionowania opinii biegłych sądowych.

Niezależnie od tego Sąd stwierdził, że zarzuty organu rentowego do opinii wymienionych biegłych były spóźnione o jeden dzień. Odpis opinii biegłych sądowych pełnomocnik ZUS otrzymał w dniu 4 lutym 2016 roku, natomiast pismo zawierające zarzuty do opinii biegłych i wnioski dowodowe zostało złożone bezpośrednio w biurze podawczym Sądu w dniu 12 lutym 2016 r. z przekroczeniem zakreślonego przez Sąd siedmiodniowego terminu. W konsekwencji Sąd pominął spóźnione zarzuty do opinii biegłych i oddalił wnioski dowodowe organu rentowego dotyczące dowodu z opinii kolejnych biegłych specjalistów neurologa i specjalisty medycyny pracy. Wydane dotychczas w przedmiotowej sprawie opinie biegłych lekarzy Sąd uznał za wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji w oparciu o art. art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożył organ rentowy zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przyjęciu, że opinia biegłego z zakresu ortopedii i neurologii stanowi wiarygodny dowód, iż schorzenia występujące u wnioskodawcy powodują częściową niezdolność do pracy, naruszenie art. 165 k.p.c. poprzez uznanie, że zarzuty zostały złożone przez organ rentowy po upływie terminu oraz naruszenie art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołanie, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W uzasadnieniu zarzucono, że wbrew twierdzeniom Sądu zarzuty strony pozwanej zostały nadane w terminie za pośrednictwem urzędu pocztowego, a nie bezpośrednio w biurze podawczym, a ponadto opinia biegłych sądowych z zakresu medycyny pracy i neurologii nie stanowi wiarygodnego środka dowodowego, ponieważ nie odnosi się do niezdolności do pracy zdefiniowanej łącznie w aspekcie kryteriów : utraty zdolności do pracy, naruszenia sprawności organizmu i kwalifikacji zawodowych oraz nie bierze pod uwagę możliwości wykonywania pracy zarobkowej przy posiadanych kwalifikacjach, wieku, warunkach pracy lub możliwości przywrócenia zdolności do pracy przez leczenie, rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe. Samo wystąpienie u wnioskodawcy chorób kręgosłupa bez ustalenia skutków w zakresie możliwości wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami nie skutkuje nabyciem uprawnień rentowych. Opinia wydana przez biegłych sądowych jest sprzeczna merytorycznie z opinią specjalistyczną lekarzy orzeczników ZUS neurologów, w której nie stwierdzono niezdolności do pracy z przyczyn neurologicznych i ustalono, że zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów kolanowych są w remisji, brak ograniczenia ruchomości kręgosłupa i stawów, objawy rozciągowe ujemne, napięcie mięśni przykręgosłupowych prawidłowe. Nacisnienie tętnicze w wywiadzie, w chwili badania z niskimi wartościami.

Zdaniem organu rentowego ustalenie u wnioskodawcy naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym częściową niezdolność do pracy na 3 lata z powodu przewlekłego zespołu bólowego kręgosłupa z objawami korzeniowymi na podłożu zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, uznane przez biegłych w uzasadnieniu opinii za powodujące naruszenie sprawności organizmu skutkującym orzeczeniem renty, nie znajduje uzasadnienia w aktualnym opiniodawstwie sądowo – lekarskim, ustawodawstwie o FUS oraz orzecznictwie sądów pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu jest orzeczeniem trafnym i odpowiada prawu.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy stwierdzić przede wszystkim, że Sąd Okręgowy nie naruszył zasady wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c. i poczynił ustalenia faktyczne znajdujące oparcie w zgromadzonym materiale.

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 233 § 1 k.p.c. wiarygodność i moc dowodów Sąd ocenia według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jeżeli z określonego materiału

dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo -skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona /vide SN w wyroku z dnia 27.09.2002r., II CKN 817/00, LEX nr 56906/. Zaakcentować jednocześnie trzeba, że zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów może polegać tylko na podważeniu podstaw tej oceny ze wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna /wyrok SN z dnia 15 kwietnia 2004r., sygn. akt IV CK 274/03, LEX nr 164852/. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, jedynie bowiem to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. /vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 czerwca 2006r., sygn. akt I ACa 1407/05, LEX nr 278415). Na płaszczyźnie procesowej skuteczność zarzutu dokonania przez Sąd I instancji błędnych ustaleń faktycznych uzależniona jest od wykazania, iż Sąd ten wadliwie ocenił zgromadzony w sprawie materiał, a tym samym naruszył art. 233 § 1 k.p.c.

Na gruncie zaprezentowanych wyżej rozważań stwierdzić trzeba, że organ rentowy nie wykazał niespójności w ocenie zebranego w sprawie materiału, jak też nie wykazał uchybień polegających na wnioskowaniu Sądu w sposób niekorespondujący z zasadami logiki, czy doświadczenia życiowego.

Przypomnienia wymaga, że przedmiotem sprawy było prawo do renty z

tytułu niezdolności do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 cyt. ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust.2).

Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust.3).

Zdolność do pracy zawiera zatem w sobie dwa elementy : biologiczny, opisujący ogólną sprawność psychofizyczną i ekonomiczny w sensie przydatności na rynku pracy. Chodzi o zdolność do pracy zarobkowej w ogóle, z uwzględnieniem rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy oraz poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych.

Ocena zdolności do pracy w celu ustalenia prawa do renty dokonywana jest zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy czym pod pojęciem „pracy dotychczas wykonywanej” powinno się rozumieć zawód wykonywany przed wystąpieniem schorzenia uniemożliwiającego dalszą w nim pracę, a nie w chwili orzekania przez organ rentowy, czy sąd (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006r., I PK 153/05, OSNP 2007 nr 1-2 poz. 27).

Wbrew apelacyjnym zarzutom organu rentowego w uzasadnieniu Sądu Okręgowego odniesiono się do niezdolności do pracy nie tylko w aspekcie stwierdzonych schorzeń, ale oceniono także wpływ tych schorzeń na zdolność wnioskodawcy do wykonywania pracy zarobkowej z uwzględnieniem rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy oraz pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, przy czym należy zaznaczyć, że w sytuacji, gdy z medycznego punktu widzenia potwierdzone zostanie istnienie określonego upośledzenia sprawności organizmu, rolą sądu jest odniesienie stwierdzonych ograniczeń do możliwości wykonywania przez daną osobę pracy zarobkowej.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że wnioskodawca T. R. ur. (...), posiadający wyższe wykształcenie techniczne, z zawodu inżynier obróbki skrawaniem, w całym okresie aktywności zawodowej wykonywał pracę zgodną z poziomem swoich wyuczonych kwalifikacji. Była to praca z przewagą wysiłku umysłowego, siedząca, wymagająca sprawności obu rąk, schylania się, chodzenia, w narażeniu na szczególne obciążenia psychiczne (Formularz N-10 w aktach rentowych), przy czym wnioskodawca pracował przy obróbce cieplnej na halach produkcyjnych, w których panowały uciążliwe warunki pracy. Wnioskodawca od 4 stycznia 2011 r. do dnia 28 lutego 2015 r. uprawniony był do renty, z tym, że początkowo z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a od 1 stycznia 2012 r. z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W orzeczeniach lekarzy orzeczników ZUS, które stanowiły podstawę przyznawania renty, stwierdzano zmiany zwyrodnieniowe i dyskopatyczne kręgosłupa z rwą kulszową lewostronną. W orzeczeniach z dnia 15 lutego 2013 r. i 18 lutego 2014 r. wprost wskazano, że zmiany te upośledzają sprawność narządu ruchu i ograniczają sprawność organizmu w stopniu powodującym częściową niezdolność do pracy. Należy domniemywać, że lekarze orzecznicy ZUS orzekając częściową niezdolność do pracy odnosili się do możliwości wykonywania przez wnioskodawcę pracy dotychczasowej, z uwzględnieniem jej rodzaju i charakteru oraz brali pod uwagę poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne badanego.

W opiniach wydanych w sprawie biegli z zakresu neurologii i medycyny pracy stwierdzili dalszą częściową niezdolność wnioskodawcy do pracy. Biegli nie tylko wskazali na rozpoznania kliniczne schorzeń (podając podstawy ustaleń) ale także ocenili naruszenie sprawności organizmu i ograniczenia w zdolności badanego do wykonywania pracy zarobkowej. Szczególnie zwrócili uwagę na schorzenia kręgosłupa, które zdaniem biegłych powodują dalszą częściową niezdolność wnioskodawcy do pracy. Biegły neurolog w opinii z dnia 25 stycznia 2015r. stwierdził ograniczenie ruchomości kręgosłupa we wszystkich odcinkach i kierunkach oraz objawy korzeniowe obustronne, ograniczenie ruchu w stawach biodrowych, brak odruchu skokowego lewego oraz słabsze czucie powierzchowne na lewym podudziu. W uzasadnieniu opinii biegli neurolog i specjalista medycyny pracy podkreślili, że w zakresie schorzeń kręgosłupa utrzymuje się zespół bólowy z nasileniami po wysiłku, czy przebywaniu w stałej pozycji, ograniczenie ruchomości kręgosłupa ze wzmożeniem napięcia mięśni przykręgosłupowych, objawami korzeniowymi i ubytkowymi.

Zarówno biegli neurolog i specjalista medycyny pracy wydający opinię łączną z dnia 11 sierpnia 2015r., jak i biegły z zakresu medycyny pracy (w odrębnej opinii z dnia 29 grudnia 2015r.) stwierdzając częściową niezdolność do pracy podkreślili, że badany nie jest zdolny do pracy wymagającej przebywania w wymuszonej pozycji ciała, np. dłuższego siedzenia, nie jest też zdolny do pracy wymagającej pochylania się. Dodatkowo w opinii zespołowej wskazano na niezdolność do wykonywania wysiłku fizycznego, czy dźwigania oraz stwierdzono konieczność dalszego systematycznego leczenia i oszczędzającego trybu życia.

W tej sytuacji należy stwierdzić, że biegli w wydanych opiniach nie poprzestali wyłącznie na stwierdzeniu istniejących u wnioskodawcy schorzeń, ale oceniając element biologiczny odnieśli się także do aspektu upośledzenia sprawności organizmu. Sąd Okręgowy dokonał zaś prawidłowej oceny dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału odnosząc stwierdzone ograniczenia do możliwości wykonywania przez wnioskodawcę pracy zgodnej z poziomem posiadanych przez niego kwalifikacji i oceniając przydatność wnioskodawcy na rynku pracy. Powyższe doprowadziło do właściwego zastosowania prawa materialnego.

Odnosząc się do zarzutu organu rentowego o nieprawidłowym przyjęciu przez Sąd Okręgowy wniesienia zarzutów do opinii biegłych po upływie terminu, Sąd Apelacyjny przyznaje, że jest on zasadny. Jednakże naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisów proceduralnych w tym zakresie nie miało istotnego wpływu na rozstrzygnięcie. Zgromadzony materiał dowodowy był bowiem wystraszający dla ustalenia istotnych okoliczności sprawy. Ponadto treść tych zarzutów wydaje się być jedynie zwykłą polemiką z prawidłowymi ustaleniami biegłych, a wnioski dowodowe zmierzające wyłącznie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Reasumując - zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu w pełni odpowiada prawu. W kontekście powyższych rozważań Sąd Apelacyjny uznał prezentowaną w apelacji argumentację za chybioną, a przez to nie mogącą wywołać zamierzonego skutku instancyjnego. Sąd Okręgowy w sposób właściwy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń i trafnie uznał, iż - wobec dalszego istnienia u T. R. częściowej niezdolności

do pracy- zaskarżoną decyzję należało zmienić i przyznać wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy okresowo od 1 marca 2015 r. do 28 lutego 2018 r.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.